

Michel Bozikovic

Vosa

Zůstane na tom kopci ležet, polovinu noci, a když se místy probere k životu, popojde o kus dál, neví, jestli to bylo správné rozhodnutí, že se nezastřelil, a pře se a hádá se sebou celou noc, pokaždé když přijde k vědomí, si tím kolečkem projde, zleva doprava a zpátky, a pořád v kruhu, žít, umřít, jaký je v tom k čertu rozdíl? Je nabíledni, že musí žít, dokud může, a měsíc a ostrov mu nedávají žádnou šanci, ten pohled je příliš silný, věčnost až do morku kostí.

A tak si zase lehne, pistoli u srdce a v myšlenkách u rodiny, u rodičů, bratrů, občas i u přítelkyně, kterou, jak si myslí, miluje, ale jsou to vidiny, které dávají člověku zabrat, vidiny zlomených rodičů, jak stojí před jeho vlastním hrobem a hledí na něho, pobledlých bratrů, a v jednu chvíli se světlo změní, měsíc už nesvítí, zoufale bojuje proti slunci, které předesílá růžovou zář, jež láme srdce, a on opět ví, že chce žít, třeba jen proto, aby znovu prožil tuhle chvíli, a zaslechne zvonění, lehký cinkot zvonků, které hned zase mizí a člověk si myslí, že má halucinace, nebylo by ani divu po třech dnech beze spánku, po noci, již proležel v bdělém stavu jako medicinman v transu, sebevražedný šaman bez znalostí svých předků, a přeje si mít jejich prostředky, aby mohl uletět a necítil bolest, aby třeba udělal veliký skok a probudil se v posteli někde o tisíc kilometrů dál na severozápad, jako Castaneda Dalmácie, ale pak by ji možná neviděl, tu malou vosu, která k němu klikatě přilétá; co tu k čertu pohledává, říká si, vždyť tu pro tebe není nic k jídlu!

Hlupáčku, chtělo by se na ni člověku zavolat, a nad tím malým stvořením se mu do očí vhrnou slzy, jak je křehké, a přece žije svůj život bez reptání, neklade zbytečné otázky; poté, co ho jednou dvakrát obkroužila, usadí se na špičce pravé boty, jako by vycítila, v jak zuboženém stavu člověk je, nejradši by tu věčičku objal za to, že je tady, a pustí se s ní do hovoru, František z toho zatraceného Assisi, proboha, ne, to je život, který stojí za to žít, i kdyby jen proto, aby mohl jiné zabíjet, jako tahle vosa, ta malá, brutální vražedkyně.

Přítelkyně v noci plakala, plakala v představách, které člověk vidí vnitřním zrakem, a byl si jistý, že se jí zdál stejný sen, a rodičům taky, neboť mezitím museli ten vzkaz najít a strávili dnešní noc ve strachu, a tak se nenávidí, že jim mohl něco takového provést, matčiny slzy, otcovy starosti, a pro nic za nic, ale kdyby jim mohl říct, že chce jít do války a zemřít za vlast, v níž nikdy nežil a která si ho taky ani neřádala, hájit, chránit, ale koho a co, ideu, ideál? A myslí na Franka, na toho lumpa, a na všechny ty mladé lidi a ženy z celé Evropy a světa, kteří přišli bránit lidi, co si zasloužili něco lepšího – a kde jsou teď, všichni ti muži a ženy z celé Evropy a světa, kde zůstala jejich pomoc, řekl by rodičům, a oni by to možná uznali, ale neudělal to, taky protože by to auto nedostal, v žádném případě.

Vosa cítí slzy, vnímá bolest, pořád tam ještě sedí, a když ji poprosí, aby přišla blíž, přece ji nerozmáčkne, zatřepetá křidélky, pomalu se zdvihne jako helikoptéra, nakloní křídla dopředu a beze spěchu se přiblíží, člověk neví, jestli má vystrčit ruku, jenže co když ji tím vystraší, ale ona se nebojí, vůbec se nebojí, přiblíží se, přičichne k hlavní pistole, ta malá čertice má ráda síru, jsou vidět její štípací kleště, člověk ví, že jimi jiná stvoření zabíjí, že je

dokáže v momentě přepulit, a vypadá to, že si prohlíží pistoli, aby se podívala, je-li stejně vyzbrojen jako ona.

Posadí se mu na levé předloktí, na měkkou kůži, která se v ranním slunci, jež všechno noří doruda, pomalu ohřívá a září až oranžově, a prohlíží si ho tisícero očima, jako by chtěla říct, že rozhodnutí žít dál je správné, protože i ona musí žít a nikdo neví, kdy přiletí pták, který ji pozře, nebo kdy člověka zastřelí nepřítel, zkrátka pokračuj, zdá se, že říká, požírej, zabíjej a umři, až přijde tvůj čas.

Slunce znovu vyhrává svůj boj, vystřídá měsíc a v dále je možné rozeznat řetěz ostrovů, navlhčený do paprsků, rudá je intenzivnější, a tady ji máme, letí úplně samozřejmě vzduchem, rudá čára se táhne přes ostrovy, a hledme, to je slunce, řekne vosa a podívá se na něj, zapátrá v jeho rudé tváři, v níž sálají slzy, pozoruje onu ohnivou kouli ve zvlhlých očích, a oba vědí, že dojde na boj, že oba budou bojovat, dokud nepřiletí velký pták.

Opět to zvonění a člověk si není jistý, je-li to špatný žert přepjatých smyslů nebo zda se tu opravdu rozezněly zvonky: vosa vzlétne, pomalu, klidně, upírá na člověka oči, oblétno ho dokola, jako by mu tím chtěla požehnat, a odbzučí, pryč od tohohle stvoření, kterému možná zachránila život, a zvonění sílí a lze je lokalizovat, přichází zezadu, někde za nejbližším kopcem to cinká a říká, že je čas přijít k sobě, sebrat se a vstát, vrhnout se novému dni v ústrety „Ahoj, tady jsem!“ a stvrdit rozhodnutí, že zatím tedy zůstává naživu, prvním činem, a musí to být něco neodvolatelného, skutek, jemuž se nelze vyhnout: sejít dolů k autu, protože ho tam stejně najdou. A vojáky, kteří přijdou, nesmí už urážet tím, že s nimi bude hrát nějaké hry, musí jim říct, že se chtěl zabít, protože už mu nic nedávalo smysl, vtom zašteká pes, obrátí se a před ním stojí obrovský hafan s pronikavě upřenýma očima a ostrými tesáky, dívá se na něj bez pohnutí a výhružně, dokud nepřijde jeho majitel, mladý ovčák, procházející se svým stádem touhle kamenitou pustinou. Kluk zdvihne hůl a nechá ji dopadnout s tichým, ale jasně ohraničeným klapnutím na kámen, načež se pes otočí a vrátí se k němu, krátce se mu otře o nohu a pak už se zase stará o své kozy: zahání je pryč od postavy, která sem nepatří a nemá v jeho světě co pohledávat, pryč od dalšího člověka, který je nakažený virem šílenství.

Kluk nic neříká, ani se nechystá pozdravit, a on si uvědomí, jaký asi musí dělat dojem na někoho, kdo takhle za božího zrání táhne s kozami po horách a najednou se očitne tváří v tvář jakési postavě v černém, držící v ruce obrovskou pistoli, a pomyslí si, můj bože, toho kluka vlastně tahle situace a pohled, který se mu nabídl, vůbec nevyvádí z míry.

A tak tedy obzvlášť pomalu, jakoby mimochodem zase pistoli zastrčí, pravačkou, která je teď volná, klukovi pokyne, otočí se a vydá se doleva, za vrcholek, odkud předtím přišel, a tam teď sedí a ví, že když si nepospíší, kluk brzy někoho potká, dřív než on, a poví mu, že tady nahoře sedí nějaká bláznivá postava v černém a s pistolí v ruce, a doufejme, že to budou nějakí civilové nebo vojáci, kterým o tom vyprávěl, jen ne žádní policajti nebo dokonce někdo z té poslední noci, a tak vstane a vydá se na cestu.

Kroky jsou nejisté, ale dokáže to bez klopýtnutí a aniž by sebou praštil; buď si nohy na tu cestu rozpomenou, nebo je to únavou a lehkou hlavou, a k čemu taky vařená kuřecí stehna s peyotlem a šťávou z koky, když je tam ostrov a měsíc a slunce a moře a hora a nesmyslnost a vosy vyslané Bohem a velký pták se svými tanky a granáty a kulkami.

Auto je zamčené, bude muset počkat, a tak se posadí vedle, klátí nohama přes krajnici, kde o třicet metrů dál šumí dole moře, zatím tiše, pomalu se ani nehne, husté, téměř těstovité, jako v koupelně ve vaně, vlny přijdou až později, spolu s větrem, a pak zaslechne motor, už zdálky, a když se přiblíží, slyší, jak jeho vytí, odrážející se od skal a provázené skřípáním pneumatik, jež kloužou po asfaltu, zdánlivě nekonečně dlouho blokovány, postupně odumírá a promění se v klepající mručení: jsou tady, aby si ho odvedli.

Lehkost, kterou ještě před chvílí pociťoval, ho náhle opustí, jako by ji z něj někdo vyrazil pořádným pohlavkem, a přepadne ho únava; málem přepadne dopředu, a to by se i stalo, kdyby zavřel oči, stačil by nejmenší pohyb a bylo by. Ale v dohledu není žádný pták, a tak vstane, zasténá jako stařec, vidí je vystupovat z policejního auta, prvního v civilu a druhého, který sahá hned po zbrani, v uniformě, ale nevytáhne ji z pouzdra, to ho překvapuje, nejspíš za to můžou nějaké americké filmy a peyotl.

Zřejmě ho hledají, říká, a civil odpoví „Ano!“ a ptá se, jak se mu vede, a on říká, tak tak, má za sebou několik náročných nocí, a policajt jen přikývne. „Zbraň,“ říká uniformovaný civilovi a ten ho ignoruje, říká, že si není třeba dělat starosti, všechno je prý v pohodě, on to potvrzuje a říká: „Jasně, všechno je v pohodě.“ Ale ví, že to není pravda, pohlédne na ostrov, který se zdá být daleko, jako při západu slunce, a najednou si uvědomí s děsivou jasností, která se člověka zmocní při cestě na popraviště, že vězí až po krk ve sračkách a v pohodě není vůbec nic. Poputuje teď rovnou do vězení, možná že ne na věčnost, ale možná na docela dlouho, protože je válka a soudci mají za války trochu posunutá měřítka a podléhají ještě podivnějším náladám než v dobách míru, a tak si říká, jak by se mohl z téhle situace dostat, aniž někomu vážně ublíží. Má jen jeden náboj, ale to policajti nevědí.

Ten v civilu se k němu pomalu blíží, zatímco uniformovaný zůstává u auta a ruku nespouští ze zbraně, a tak říká civilovi, že zbraň zahodil do moře, tam dolů, a ukazuje mu přes útesy – nic lepšího ho v tu chvíli nenapadne. Ale policajt zase jen přikývne.

„Všechno v pohodě, žádný problém, pak to v klidu probereme,“ říká, a tak k němu přijde až na dva metry a zůstane stát; uniformovaného přitom pořád důsledně ignoruje.

„Co bude?“ ptá se a civil říká, že teď se společně přesunou na stanici do Senju, kde si můžou o všem promluvit a rozhodnout se, jak celou tu záležitost co nejlépe a nejrychleji vyřídit. Pomalu přikývne a řekne: „Dobrá, tak jdeme!“ A civil mu pokyne, jako by říkal „Až po vás!“ a on tedy kolem něho přejde a zamíří k fiatů a k uniformovanému policajtovi, pořád připraven na to, že civil se na něho zezadu vrhne a pokusí se ho povalit k zemi, ale ten od něho pořád udržuje odstup a on ví, že nejdřív ze všeho dostane želízka, ale pak se všechno stane velmi rychle.

Později si říká, jak dlouho to může trvat, než člověk přijde k sobě. To přece není možné, aby zmlátil dva policajty a připoutal je želízky k autu, aniž by se vzpamatovali, a vůbec: není přece možné, aby to tak jednoduše klaplo!

Na druhé straně se kop vzad začal učit už v osmi letech, a o té doby ho tisíckrát zopakoval. Vtip je v tom, že přitom neotočí hlavu ani ramena, vykopne prostě nohu při chůzi dozadu, jako kůň, a zasáhne protivníka patou do žaludeční jamky – účinek je zaručený: zasažený se složí jako pytel.

U uniformovaného to trvá o něco déle, než ho dostane na zem, ale tady rozhoduje síla zoufalce, která ho žene a nakonec stačí k tomu, že mu po kopu do varlat dokáže vtlačit

loket tak silně do týla, až i jemu pohasne zrak; úplně propadne opojení a má z toho zábavu, a když se civil trochu zmátoří a pokusí se sáhnout po zbrani, je rychlejší a směrem k jeho hlavě vyletí bota, hlava se zvrátí dozadu a strhne s sebou tělo: muž pak zůstane ležet na zemi a hned tak k sobě nepřijde.

Vezme všechny tři pistole, civil má u lýtka malý revolver, pobere i náhradní zásobníky, všechno nastrká do kapes bundy a do opasku, dovleče hrozivě těžká těla ke dveřím auta, otevře je a želízka zaklapne k držadlům. Prohledá jim oběma kapsy, najde papíry a klíče, ale vezme jen peníze – člověk nikdy neví.

V autě už jinak nic není, rozbije tedy velkou radiostanici na kusy, vezme uniformovanému jeho bezdrátovou vysílačku, rozběhne se k autu rodičů, vyrazí zadní okno na straně spolujezdce, protáhne se dovnitř a vezme klíčky. Jen dopadne na sedadlo, už roztočí motor a než by se jeden nadál, mačká plynový pedál k podlaze; chvíli to potrvá, než ti dva přijdou k sobě. Pak zjistí, že nemají vysílačky ani klíčky, a to ani od auta, ani od želízek, a protože ani jeden z nich určitě nebude Houdini, uplyne přinejmenším půl nebo třičtvrtěhodinka, než je začnou pohřešovat, a v té chvíli on už bude nějakých 50 kilometrů odtud a poleze někde po horách. Ale pak, můj milý, pak půjde do tuhého; budou ho hledat, se psy a vším možným, to nejsou moc růžové vyhlídky. Ale než auto najdou a všechno zorganizují, bude jak se říká za horami, pošplhá a poběží, dokud nevyпустí duši, ale to teď znamená uhánět jako o život, jet jako šílenec.

Nemá co ztratit, myslí si, když řeže zatačky, možná mu jich pár ubalí, až ho budou zatýkat, pokud ho neodprásknou rovnou, což by taky nebylo na škodu, protože drobné provozníka už má připravené v přihrádce, tak o co k čertu jde...

O deset minut a osmnáct set úderů srdce později ukazují hodiny v autě osm. Předsevzal si, že nejpozději v devět vůz odstaví. Do té doby musí najít místo, nějakou skálu, za níž by je mohl schovat a vydat se do hor, vylézt na ně jako spiderman, když vtom si uvědomí, že nemá pitnou vodu, vybere zatačku ještě o chlup ostřeji, zlost, nenávist, pak panika, ne, ne, jen pěkně zachovat klid, žádný zmatek; však něco sežene, vždycky něco sehnal, když to muselo být.

A tak jede dál, pořád myslí na to, že ho sledují, vlastní lidé nebo nepřítel, sedí nahoře v kopcích a míří na něho, z vlastních řad jsou to možná ostřelovači, nepřítel používá silnější kalibr, ale na myšlenku na miny, granáty a kulky si teď bude muset zvyknout, ať chce nebo nechce, doteď měl prostě štěstí, dokonce zatracený štěstí, a kdoví, třeba se ti dva policajti přece jen dokázali se svými kolegy spojit. Ale v dohledu není žádný les, ani strom, houština nebo křoví.

Řekl si v devět hodin, a tak v devět, ani o minutu později, v devět musí sjet ze silnice, pryč s autem, je nervózní, hrozně nervózní, má strach z pobřežní silnice, z lidí, kteří by na něho mohli střílet. Ale co, ať to vezme ďas: přidá plyn, profily zabírají, gumy zatačku po zatačce prokvičí, vůz vyrazí, točí volantem v protisměru, nikde nikdo, široko daleko ani živáčka, nic nejede proti, ani na dvou nebo čtyřech kolech, digitálky na přístrojové desce ukazují pět minut před devátou, jak daleko se dostane někdo, kdo jede stovkou? – osm kilometrů a něco, přibližný odhad, to je dost daleko na to, aby dojel k jednomu z těch míst, kde je rozšířená silnice, kde mají lidi požitky z výhledu až k obzoru a kde si můžou vedle asfaltu ulevit. Hodiny určují tempo, které se zvyšuje, až se vůz dotkne svodidla, jen zlehka zadním plastovým nárazníkem, což je dostačující důvod, aby přibrzdil, jen nepatrně, a srdce buší stejně rychle jako válce v motoru, cítí tlak na bulvách, a tamhle je zelená, dál

vepředu, teď je vidět a pak zase ne, zatáčka vlevo, zatáčka vpravo, už to nebude daleko, tamhle patří to malé, bílé, věrné auto, přijde šterk, stromy, brzdění, smyk, krátce strach (tak zastav se, ksakru!), a políbí strom, úplně jemně, dostane pusu od auta s plastikovými rty, odstaví ho, dobrý motor, a vděčně poklepe volant.

Lístek leží na podlaze u spolujezdce, vzkaz pro nálezce s telefonním číslem majitele, a tak ho zdvihne a láskyplně položí na sedadlo, vystoupí, milé auto, dobré auto, a teď je definitivně po všem, zmáčknout knoflík, kliku u dveří nahoru, a dveře, zamčené, i přes rozbité zadní sklo přibouchnout, klíčky pod přední sedadlo. Jestlipak vlastně pojišťovna zaplatí, když tu káru ukradl vlastní syn? No to je jedno.

Pohled přes střechu na moře, pohled na horu, a pak už jen rychle přes silnici a divokými skoky přes klacky a kamení, jako kozel a beran, nahoru do kopců.

Pár cigaret ještě zbývá, a tak se po dobré hodině šplhání, klouzání, klení, rozbitých kolen a úpěnlivých proseb o milost s roztřesenýma rukama a rozklepanýma nohama posadí. Vyhrabe odněkud zapalovač, zapálí si – těžká práce, pak se natáhne, ach, nádhera, jak lehce je hned člověku u srdce, podívej na to moře, jaká krása! Moment – moře? Ostrov? Pobřežní silnice? Pronásledovatelé...

Kde je ta gumou napitá, kluzká asfaltová čára zvaná magistrála, která se vine jako had a po které přijedou? Vstane, zacloní si oči rukou, a tamhle je, ta silnice, daleko vpravo je jí jen kousek, a pak úplně vlevo zas celý kus, pár metrů mezi skalami se žlutou čarou uprostřed, zákaz předjíždění. Dívá se střídavě vpravo a vlevo, zaměřuje se na jednotlivé úseky silnice, kouří a pomalu chytá dech. Kde jen ti policajti jsou? Dávno už se přece museli vrátit do Senje a vyrazit za ním s posilami.

Že by ho nechali být? Ne, to určitě ne. Ponížení, které jim připravil, je příliš velké, sestaví speciální komando, aby zloděje, rváče a potenciálního zrádce zabilo, špiona; po tom, co se naposledy stalo, už bude stěží někdo pochybovat o tom, že policajt, který ho minulou noc označil za nepřítele vlasti, má pravdu, teď, když se vzpírá státní moci a v bundě a kalhotách má čtyři pistole a kolem stovky nábojů, nemluvě o vysílače, s nímž si může jejich frekvenci..., vysílačka?! Nikdy s ní nezacházel, natož aby nějakou měl, prohlíží si ji, okukuje jako tříletý kluk aparaturu Bang & Olufsen, a jako tříletý začne nazdařbůh mačkat tlačítka a otáčet knoflíky; *on* a *off* pochopil hned, ale jak funguje to ostatní? Nezřetelně tam stojí „threshold“, stokrát ohmatané prsty, otočí tím nahoru dolů, a najednou to zapraská, na digitálním ukazateli naskočí 10 – na jaké frekvenci bude asi policie...?

Ne, nedělá dobře, tohle oni dokážou, tohle musí lokalizovat! Off! Vypnout, odhodit jako rozžhavený uhlík, pak rozšlápnout podpatkem, a pro jistotu si ještě klekne a praští do rádia kamenem, až se kolem na půldruhého čtverečního metru rozletí kousky černého a zeleného plastu, barevných drátů a půlka zlomené antény: „Vstát, čelem vzad a lézt!“ říká něco a volá, a tak to provede a někde po cestě vypne mozek, buňky a synapse rozptýlené na čtvereční míle, vegetativní lezení a běh, bez většího úsilí a konstantní, zorné pole maximálně třicet stupňů, uběhnou hodiny, necítí žízeň, bolest ani únavu: je v transu.

Kamení změnilo barvu, bílá se mění v bílooranžovou, bílorudá v bílošedou a temně rudou, proč, říká si, vždyť je to stejný kopec, mozkové závity a synapse se reaktivují a říkají mu, že začíná zapadat slunce, může zastavit a ohlédnout se, předklonit trup, rukama se opřít o

kolena a zdvihnout hlavu, a támhle je, moře a slunce, propadá se do vlastního tekutého zlata, ještě čtvrt hodiny a bude tma. To taky není dobře.

Rozhlédne se, kamení, skály, špičaté a ostré, ani půl metru rovné půdy, na níž by se mohl stočit a přečkat noc, tvá ústa, hlásí se jazyk, tvůj žaludek, křičí vnitřnosti, tvoje koleno, ty pitomče, levý meniskus, a hlava překvapivě klidně říká: posad' se, uvolni, rozmysli se, a svaly samy o sobě povolí, ještě než k tomu sám dá souhlas, a odtrpí si to zadek a kostrč, těm dají ostré kameny co proto, ale o to se zbytek těla nestará – jasné většinové rozhodnutí.

Chvíli to trvá, ale pomalu zas přichází k sobě. A vypadá to špatně – ještě pár minut a setmí se úplně; nebyl včera úplněk? Propátrá oblohu a opravdu, támhle je, ještě slaboučký, jako půlwattová žárovka, ale poznává ho, a poznává jeho slunce, to mu dodává proud a on mu pak posvítí, jak to dělal vždycky: děkuju ti, starochu, děkuju. Bude se moct pohnout z místa, aniž si při tom zláme vaz.

Znovu rozběhnutý mozek produkuje tváře, hlasy, místa a pocity, mráкотný stav se změnil v přetrvávající sen, ničemu nerozumí, stěží cokoli rozeznává, potácí se ve větru, až nakonec v chaosu tónů, zvuků a hlasů rozezná jeden, který patří matce, hned se před mozaikou rozmanitých obrazů vynoří její tvář, pak obličej otce, a jsou to smutné obličej, matčin hlas se třese, a přestože jí nerozumí, ví, co říká, sevře se mu srdce, vysává krev z žil a on ji prosí, aby si nedělala starosti, všechno je v pořádku a on je naživu, říká a dokonce se pokouší vysvětlit, kde je a proč, ale nedokáže to, neboť otcův i matčin obličej zmizí ve víru snových obrazů, zatímco ještě pátrá po správných výrazech a posílá jim pozdrav a volá do toho zmatku, že je miluje, nato se vír obrazů prudce projasní, jeden dva úsměvy, rodiče ho zaslechli a on ví, jak ho mají rádi – jen na ně dej proboha pozor, myslí si, dej na rodiče pozor, a na bratry taky, a jak si to myslí, rozplynou se a on stojí před setmělým skalním převisem a pokouší si vzpomenout, kdy to bylo a kde, někdy v dětství to muselo být, rozhlíží se a ucítí pichlavou bolest v zátylku a slyší hlas, volá ty pitomče, pak ještě dva, které křičí dávej přece pozor, sakra, a jsou to ruce a levé koleno (jeho hlas je o něco hlasitější než pravého kolena, od té doby, co si při fotbale zničil pravý meniskus), všichni společně nadávají a najednou je sráz na dosah.

„Čas na krátkou pauzu,“ myslí si a ptá se sám sebe, jak dlouho to ještě bude trvat, než se sesype, než se dehydrovaný, přetažený a vychrtlý skácí k zemi, rozbije si hlavu a zůstane navždy ležet – klidně, úplně klidně, milý příteli; podívej, jak daleko je dole moře, podívej, jak plochý je sráz, nad kterým stojíš, podívej, mezi kamením tam vyrážejí chomáčky trávy, no tak, svlékni si rukavici a dotkni se jich, abys je ucítil, tady je máš, ještě kousek a budeš na mechu, tam někde najdeš vodu, položíš se k prameni a napiješ se, co budeš chtít, tak jen dál, utíkej, dál!

„Dál!“ jása srdce v měsíční noci a vhání a vhání do žil krev, a on už je docela hodně nahoře a o nějakých sto metrů dál už to dál nahoru nejde, nýbrž trochu stranou, je nahoře na hřebeni – moment; kde přesně probíhá fronta, co to ti vojáci říkali, když se připravovali na noční hlídku – a pak, přesně v té chvíli, jako by tou otázkou stiskl válečný knoflík, se ozve hromové zadunění, krátké oddělované šlehy, temné nebe v dálce provrtají zelené, žluté a rudé šipky, ostrý štěkot kulometů, burácivá exploze, pískot trhající ušní bubínky, a tělo reaguje dřív než mysl a vrhá se k zemi, chrání si hlavu rukama, a zajíká se: „Válka!!!“

A on leží uprostřed ní.

„Wespe“ von Michel Boziovic, 35. Tage der deutschsprachigen Literatur, Klagenfurt 2011

přečteno při 35. Dnech německy psané literatury, 6. – 10. července 2011 v Klagenfurtu.